

Ələt azad iqtisadi zonası haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Bu qanun Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci və 10-cu bəndlərinə uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Ələt azad iqtisadi zonasının fəaliyyətini, inkişafını və idarə edilməsini hüquqi rejimini müəyyən edir.

1-ci fəsil ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Bu qanunda istifadə olunan anlayışlar

1.0. Bu qanunda istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:
1.0.1. Ələt azad iqtisadi zonası - bu qanuna uyğun olaraq sahibkarlıq və investisiya fəaliyyətinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən yaradılan zona (bundan sonra - Azad Zona);
1.0.2. Azad Zona səlahiyyəti qurumu - bu qanuna uyğun yaradılan Azad Zonanın fəaliyyətinə məsul olan, Azad Zonada tənzimləməni və nəzarəti həyata keçirən inzibati qurum;
1.0.3. Azad Zona inzibati müəssisələri - developer, mübahisələrin həlli qurumları, Azad Zonada fəaliyyət göstərən hər hansı digər inzibati qurum, habelə Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən təsis olunmuş hüquqi şəxs və ya Azad Zona səlahiyyətli qurumunun tərəfdəş olduğu hər hansı digər hüquqi şəxs;

1.0.4. Azad Zona hüquqi şəxsi - Azad Zona inzibati müəssisələri istisna olmaqla, Azad Zonada Azad Zona qanunvericiliyinə uyğun təsis edilən və fəaliyyət göstərən hər hansı hüquqi şəxs;

1.0.5. Azad Zona ərazisi - Azad Zonanın yaradılması və fəaliyyəti məqsədi ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən ərazi;
1.0.6. Azad Zona qanunvericiliyi - bu qanun və onun əsasında qəbul edilən daxili qaydalar;

1.0.7. Azad Zona rezidenti - Azad Zonada yaşamaq üçün icazəsi olan hər hansı fiziki şəxs;

1.0.8. Biznes Xidmətləri Mərkəzi - Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən yaradılan, Azad Zonada bütün lisenziyaların, icazələrin, vizaların və təsdiqlərin verilməsinə məsul olan Azad Zona inzibati qurumu;

1.0.9. daxili qaydalar - Azad Zonanın fəaliyyəti ilə bağlı olan münasibətlərin tənzimlənməsi məqsədi ilə Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən qəbul edilən qaydalar;

1.0.10. developer - Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən Azad Zonanın fəaliyyət və inkişaf məqsədləri üçün təsis olunan Azad Zona inzibati müəssisəsi;

1.0.11. developer ərazisi - Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən developerə ayrılmış Azad Zona ərazisinin bir hissəsi;

1.0.12. ezam olunan heyət - əsas iqtisadiyyatın müvafiq orqanının Azad Zonada müəyyən hüquqları və vəzifələrini yerinə yetirmək üçün ezam etdiyi heyət;

1.0.13. əmək qaydaları - Azad Zonada əmək münasibətlərini tənzimləyən daxili qaydalar;

1.0.14. əsas iqtisadiyyat - Azad Zona istisna olmaqla, Azərbaycan Respublikasının digər yurisdiksiyası;

1.0.15. əsas iqtisadiyyat orqanları - Azərbaycan Respublikasının dövlət orqanları, bələdiyyələri və hüquqi şəxsləri;
1.0.16. əsas iqtisadiyyat qanunvericiliyi - Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktları;

1.0.17. əsas kommunal xidmətlər - əsas iqtisadiyyatda su, elektrik, qaz təchizatı, telekommunikasiya xidmətləri və digər əsas kommunal xidmətlər;

1.0.18. əsas iqtisadiyyat təchizatçıları - kommunal və digər xidmətlərin göstərilməsinə məsul olan əsas iqtisadiyyatın hüquqi şəxsləri;

1.0.19. İdarə Heyəti - Azad Zona səlahiyyətli qurumunun fəaliyyətinə və idarə edilməsinə məsul olan kollegial orqan;

1.0.20. mübahisələrin həlli qurumları - Azad Zonada mübahisələrə baxılması və onların həllini təmin edən qurumlar;
1.0.21. reyestr - hüquqi şəxslərin, maddi və qeyri-maddi əmlakların qeydiyyatı.

Maddə 2. Azad Zonanın yaradılması

Azad Zona müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən Azad Zona ərazisində yaradılır.

Maddə 3. Azad Zona qanunvericiliyi

3.1. Azad Zonada əsas iqtisadiyyat qanunvericiliyi tətbiq edilir.

3.2. Azad Zonada əsas iqtisadiyyat qanunvericiliyi yalnız bu qanunda göstərilən hallarda tətbiq edilir.

3.3. Azad Zona qanunvericiliyi ilə əsas iqtisadiyyat qanunvericiliyi arasında ziddiyyət yaranarsa, Azad Zona qanunvericiliyi tətbiq edilir.

3.4. Bu qanun ilə daxili qaydalar arasında ziddiyyət yaranarsa, bu qanun tətbiq olunur.

3.5. Azad Zona səlahiyyətli qurumu Azad Zona qanunvericiliyinin ingilis dilinə tərcümə edilmiş mətnlərinin autentikliyini təsdiq edir. Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən autentikliyi təsdiq edilmiş Azad Zona qanunvericiliyi Azərbaycan dilində olan Azad Zona qanunvericiliyi ilə eyni hüquqi qüvvəyə malikdir. Azad Zona daxili qaydaları Azərbaycan və ingilis dillərində dərc olunur.

Maddə 4. Azad Zonada cinayət qanunvericiliyi

Azad Zonada əsas iqtisadiyyatın cinayət qanunvericiliyi tətbiq edilir.

2-ci fəsil

AZAD ZONANIN İDARƏ EDİLMƏSİ VƏ İNKİŞAFI

Maddə 5. Azad Zona səlahiyyətli qurumu

5.0. Azad Zona səlahiyyətli qurumu müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən yaradılır və Azad Zonanın fəaliyyətində aşağıdakılrla bağlı tənzimləməni və nəzarəti həyata keçirir:

5.0.1. Azad Zona rezidentlərinin, Azad Zona hüquqi şəxslərinin və Azad Zona inzibati müəssisələrinin fəaliyyəti;

5.0.2. Azad Zona ərazisi;

5.0.3. Azad Zonada yerləşən bütün əmlak və aktivlər;

5.0.4. Azad Zonanın strateji məqsədləri ilə bağlı hər hansı digər məsələlər.

Maddə 6. Azad Zona səlahiyyətli qurumunun hüquqları və vəzifələri

6.1. Azad Zona səlahiyyətli qurumunun aşağıdakı hüquqları vardır:

6.1.1. Azad Zona üçün qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə və standartlara uyğun daxili qaydaları hazırlamaq, qəbul etmək və dəyişikliklər etmək;

6.1.2. Azad Zonanın beynəlxalq standartlara uyğun idarəetmə sistemini formalaşdırmaq məqsədi ilə Azad Zona inzibati müəssisələrinin yaratmaq, maliyyələşdirmək, səlahiyyətəndirmək və yoxlamaq;

6.1.3. hüquq və vəzifələri üçüncü şəxslərə ötürmək;

6.1.4. sahib olduğu səhmləri (payları) satmaq və ya onlar barəsində hər hansı digər şəkildə sərəncam vermək;

6.1.5. müvafiq məsləhətçini, o cümlədən üçüncü tərəf məsləhətçisini və ya podratçını cəlb etmək;

6.1.6. Azad Zonanın fəaliyyəti ilə bağlı kömək və əməkdaşlıq üçün əsas iqtisadiyyat orqanlarına müraciət etmək;

6.1.7. Azad Zona səlahiyyətli qurumu və Azad Zona inzibati müəssisələri tərəfindən göstərilən xidmətlər üçün ödənişləri və digər maliyyə ödənişlərini müəyyənləşdirmək və toplamaq;

6.1.8. mənşə sertifikatlarını vermək;

6.1.9. Azad Zona qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət tədbirlərini müəyyən etmək, o cümlədən cərimələri tətbiq etmək və toplamaq;

6.1.10. öz büdcəsini və Azad Zona inzibati müəssisələrinin büdcəsini müəyyənləşdirmək və təsdiq etmək;

6.1.11. dövlət maliyyələşməsi üçün müraciət etmək və (və ya) banklardan, maliyyə institutlarından və digər qurumlardan maliyyə vəsaitləri almaq;

6.1.12. istənilən maliyyə vəsaitlərini cəlb etmək məqsədi ilə əmlak və aktivlər üzərində ipoteka və ya başqa şəkildə yükünlük yaratmaq;

6.1.13. bank hesabları açmaq;

6.1.14. istənilən işgüzar fəaliyyətlə məşğul olmaq;

6.1.15. Azad Zonaya investisiyaların cəlb edilməsi üçün biznes təşviqlərini təmin etmək;

6.1.16. üçüncü tərəf podratçılar və ya xidmət təchizatçıları ilə müqavilələr bağlamaq;

6.1.17. öz vəzifələrini yerinə yetirmək üçün digər hüquqları həyata keçirmək.

6.2. Azad Zona səlahiyyətli qurumunun vəzifələri aşağıdakılardır:

6.2.1. Azad Zonanın strateji məqsədlərinə uyğun olaraq Azad Zonanın fəaliyyətini, inkişafını, idarə olunmasını və maliyyələşdirilməsini təmin etmək;

6.2.2. Azad Zonada qabaqcıl beynəlxalq təcrübənin tətbiqini təşviq etmək;

6.2.3. Azad Zonaya yerli və xarici investisiyaları cəlb etmək;

6.2.4. əlverişli investisiya, biznes və sahibkarlıq mühitinin formalaşdırılma-

sı, investorun etimadının artırılması, bürokratiyanın maksimum dərəcədə aradan qaldırılması və istənilən yerdə onlayn və texnoloji həllərin tətbiq edilməsi məqsədi ilə şəffaf, səmərəli və mükəmməl tənzimləyici çərçivə yaratmaq;

6.2.5. qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə və standartlara uyğun gələn, Azad Zonada aşağıdakı sahələrdə tətbiq olunan məcburi xarakterli daxili qaydaları qəbul etmək:

6.2.5.1. Azad Zona hüquqi şəxslərinin və Azad Zona inzibati müəssisələrinin fəaliyyəti;

6.2.5.2. maliyyə və sığorta xidmətləri;

6.2.5.3. torpaq münasibətləri;

6.2.5.4. gömrük işi;

6.2.5.5. əmək münasibətləri;

6.2.5.6. miqrasiya;

6.2.5.7. vergi tənzimlənməsi;

6.2.5.8. valyuta əməliyyatları aparmaq azadlığı;

6.2.5.9. müflisləşmə və iflas;

6.2.5.10. notariat fəaliyyəti;

6.2.5.11. aqılı mükiyyət;

6.2.5.12. ətraf mühit;

6.2.5.13. rəqəbat;

6.2.5.14. mənşə sertifikatları;

6.2.5.15. mübahisələrin həlli;

6.2.5.16. çirkli pulların yuyulması və "öz müştərinə tanı" yoxlaması;

6.2.5.17. zəruri hesab etdiyi digər sahələr.

6.2.6. Azad Zona inzibati müəssisələrinin vəzifə və öhdəliklərini icra etməsi üçün tələb olunan təşkilati strukturu, qaydaları və prosedurları müəyyən etmək;

6.2.7. Azad Zona hüquqi şəxslərinin, Azad Zona rezidentlərinin və Azad Zona inzibati müəssisələrinin fəaliyyətini tənzimləmək;

6.2.8. Azad Zonada yerləşən əmlak və aktivlər ilə bağlı münasibətləri tənzimləmək;

6.2.9. Azad Zonanın strateji məqsədlərinə nail olmaq üçün əsas iqtisadiyyat orqanları ilə əlaqələndirməni həyata keçirmək;

6.2.10. Azad Zona inzibati müəssisələrinin müvafiq vəzifələrini və öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün maliyyələşdirilməsini təmin etmək;

6.2.11. Azad Zona inzibati müəssisələrinin fəaliyyətinə və strateji istiqamətlərini dair həbsatları hazırlamaq və müvafiq icra hakimiyyəti orqanına təqdim etmək;

6.2.12. Azad Zonanın strateji məqsədlərinə nail olmaq üçün digər vəzifələri həyata keçirmək.

6.3. Azad Zona səlahiyyətli qurumu öz hüquq və vəzifələrini Azad Zona qanunvericiliyinə, qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə, beynəlxalq standartlara və Azad Zonanın strateji məqsədlərinə uyğun həyata keçirir.

Maddə 7. Azad Zona səlahiyyətli qurumunun idarə olunması

7.1. Azad Zona səlahiyyətli qurumu müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş təşkilati struktura uyğun idarə olunur.

7.2. Azad Zona səlahiyyətli qurumunun idarə olunmasına, strateji məqsədlərinə çatmasına və fəaliyyətinə görə İdarə Heyəti məsuliyyət daşıyır.

7.3. İdarə Heyəti Azad Zona səlahiyyətli qurumunun idarə olunması ilə bağlı müvafiq sənədləri qəbul edir.

7.4. İdarə Heyətinə müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən təyin olunmuş sədr rəhbərlik edir. İdarə Heyəti birbaşa müvafiq icra hakimiyyəti orqanına hesabət verir.

Maddə 8. Azad Zona səlahiyyətli qurumunun maliyyə məsələləri

8.1. Azad Zona səlahiyyətli qurumu maliyyə cəhətdən müstəqildir və öz büdcəsini təsdiq etmək hüququna malikdir.

8.2. Dövlət Azad Zonanın, Azad Zona səlahiyyətli qurumunun və hər bir Azad Zona inzibati müəssisəsinin öz hüquq və vəzifələrini həyata keçirməsi üçün maliyyələşməsinə təmin edir.

8.3. Azad Zona səlahiyyətli qurumu aşağıdakı mənbələrdən gəlir əldə edir:

8.3.1. tətbiq olunan rüsumlar və digər ödənişlərdən;

8.3.2. developerlərdən və ya Azad Zona səlahiyyətli qurumuna məxsus digər hüquqi şəxslərdən alınan dividendlərdən və ödəmələrdən;

8.3.4. dövlət tərəfindən təmin olunan hər hansı digər mənbələrdən.

Maddə 9. Əsas iqtisadiyyat orqanlarının səlahiyyətlərini istisna edilməsi

9.1. Azad Zona qanunvericiliyində digər hallar nəzərdə tutulmadıqda, əsas iqtisadiyyat orqanları aşağıdakı səlahiyyətlərə malik deyildir:

9.1.1. Azad Zonada hər hansı yurisdiksiyaya sahib olmaq;

9.1.2. Azad Zona hüquqi şəxslərinin, Azad Zona inzibati müəssisələrinin və ya Azad Zona rezidentlərinin fəaliyyətini tənzimləmək və ya fəaliyyətinə nəzarət etmək.

9.2. Əsas iqtisadiyyat orqanları və əsas iqtisadiyyat təchizatçıları, Azad Zona səlahiyyətli qurumunun və ya Azad Zona inzibati müəssisələrinin müraciətinə əsasən, Azad Zona səlahiyyətli qurumuna və Azad Zona inzibati müəssisələrinə Azad Zonanın inkişafında kömək göstərirlər.

Maddə 10. Developer

10.1. Azad Zona səlahiyyətli qurumu bir və ya bir neçə developer təsis edir. Developer ərazisinin istifadəsinə və inkişafına görə məsuliyyəti developer daşıyır.

10.2. Azad Zona səlahiyyətli qurumu hər bir developerin hüquq və vəzifələrini, idarəetmə qaydalarını və məsuliyyətini müəyyənləşdirən daxili qaydaları qəbul edir.

Maddə 11. Developerin vəzifələri və hüquqları

11.1. Developerin vəzifələri aşağıdakılardır:

11.1.1. Azad Zona ərazisinin və (və ya) developer ərazisinin baş planını tərtib etmək;

11.1.2. developer ərazisində infrastrukturun (o cümlədən zəruri daşınmaz əmlak obyektləri də daxil olmaqla) yaradılmasını və inkişafını təmin etmək;

11.1.3. developer ərazisində infrastrukturun, daşınmaz əmlakdan və digər aktivlərdən istifadə etmək və onların saxlanmasını təmin etmək;

11.1.4. developer ərazisində kommunal və digər təchizatçıların fəaliyyətini əlaqələndirmək;

11.1.5. developer ərazisində qabaqcıl texnoloji vasitələrdən istifadə etmək;

11.1.6. Azad Zonaya yerli və xarici investisiyaları, xüsusən əsas infrastrukturun (o cümlədən zəruri daşınmaz əmlak obyektləri də daxil olmaqla) yaradılması və inkişafı ilə bağlı özəl sektordən və digər mənbələrdən investisiyaları cəlb etmək;

11.1.7. özünü və iştirak etdiyi hər hansı digər hüquqi şəxsin öz vəzifə və öhdəliklərini yerinə yetirməsi üçün kifayət qədər maliyyə vəsaitinə malik olmasını təmin etmək;

11.1.8. Azad Zonanın strateji məqsədlərinə nail olmaq üçün digər vəzifələr.

11.2. Developer öz vəzifələrini yerinə yetirmək üçün aşağıdakı hüquqlara malikdir:

11.2.1. developer ərazisinin idarə olunması, istifadəsi və saxlanması ilə əlaqədar idarəetmə, əməliyyat və təminat müqavilələri və ya oxsar tipli digər kommersiya müqavilələri bağlamaq;

11.2.2. developer ərazisini icarəyə vermək və ya üzərində başqa şəkildə sərəncam vermək;

11.2.3. hüquqi şəxslər təsis etmək və ya hüquqi şəxslərdə iştirak etmək (payçı, səhmdar və s. kimi), birgə inkişaf razılaşmaları, konsessiya müqavilələri və ya oxsar tipli digər kommersiya müqavilələri bağlamaq;

11.2.4. Azad Zona daxilində və ya xaricində hüquqi şəxslər təsis etmək, onlara investisiya qoymaq və digər investisiya fəaliyyətlərini həyata keçirmək;

11.2.5. hüquq və vəzifələrini ötürmək (müqavilə və ya hər hansı digər əsasla) və ya seçilmiş podratçılara vermək;

11.2.6. kanar məsləhətçilər cəlb etmək və ya məsləhət komitəsi yaratmaq;

11.2.7. banklardan, maliyyə institutlarından və digər qurumlardan maliyyə vəsaitləri cəlb etmək;

11.2.8. hər hansı maliyyə vəsaitlərini cəlb etmək məqsədi ilə əmlak və aktivləri üzərində ipoteka və ya hər hansı digər formada yükünlük yaratmaq;

11.2.9. bank hesabları açmaq;

11.2.10. özünü iştirak etdiyi hüquqi şəxslərin və ya üçüncü şəxslərin öhdəliklərinə zəmanət vermək;

11.2.11. Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən müəyyən edilmiş digər hüquqları həyata keçirmək.

11.3. Developer öz hüquqlarını və vəzifələrini Azad Zona qanunvericiliyinə, qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə, beynəlxalq standartlara və Azad Zonanın strateji məqsədlərinə uyğun həyata keçirir.

Maddə 12. Developerin maliyyələşdirilməsi

12.1. Developer Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən kapitallaşdırılır və maliyyələşdirilir.

12.2. Developer aşağıdakı mənbələrdən gəlir əldə edir:

12.2.1. developer ərazisinin icarəyə verilməsindən və ya onun barəsində başqa şəkildə sərəncam verilməsindən;

12.2.2. kommersiya razılaşmalarından;

12.2.3. investisiya qoyuluşlarından;

12.2.4. Azad Zona qanunvericiliyinə nəzərdə tutulan digər mənbələrdən.

12.3. Hər bir developer öz iş proqramını və büdcəsini daxili qaydalara uyğun müəyyən edir. Hər bir developerin iş proqramı və büdcəsi Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən təsdiq olunur.

Maddə 13. Xidmətlər və nəqliyyat

13.1. Azad Zona səlahiyyətli qurumu Azad Zonanın kommunal və digər xidmətlər ilə təchiz olunmasını təmin etmək üçün daxili qaydalar formasında kommunal və digər xidmətlərin qəbul edir.

13.2. Əsas iqtisadiyyat təchizatçıları, Azad Zona səlahiyyətli qurumunun müraciəti əsasında, Azad Zonada əsas kommunal xidmətlərdən və digər xidmətlərdən istifadənin təmin edilməsi məqsədi ilə Azad Zona ərazisinin sarahidən qədər bütün zəruri infrastrukturun yaradılmasını təmin edir, əsas kommunal xidmətləri və digər xidmətləri Azad Zonanın sərhədində topdantsatş qiymətləri ilə təqdim edir.

13.3. Azad Zona səlahiyyətli qurumu tərəfindən müraciət olunduğu hallarda, əsas iqtisadiyyatın müvafiq ictimai xidmət təchizatçıları Azad Zona səlahiyyətli qurumu ilə razılaşdırılmış şərtlər əsasında Azad Zonada ictimai xidmətləri təmin edirlər.

13.4. Əsas iqtisadiyyatın müvafiq orqanı, Azad Zona səlahiyyətli qurumunun müraciətinə əsasən, Azad Zona ilə bağlı nəqliyyat əlaqələrinin qurulmasını təmin edir.

3-cü fəsil AZAD ZONA HÜQUQİ ŞƏXSLƏRİNİN FƏALIYYƏTİ

Maddə 14. Azad Zona hüquqi şəxslərinin Azad Zonada fəaliyyəti

14.1. Azad Zona hüquqi şəxslərinin təsis olunmasına və fəaliyyətini tənzimləyən daxili qaydaları Azad Zona səlahiyyətli qurumu qəbul edir. Bu qaydalarda aşağıdakılar göstərilir:

14.1.1. Azad Zona hüquqi şəxslərinin təsis olunmasına aid tələblər;

14.1.2. Azad Zona hüquqi şəxslərinin təşkilati-hüquqi formaları;

14.1.3. Azad Zona hüquqi şəxslərinin, onların maddi və qeyri-maddi əmlakları üzərində hüquqlarının, təminatlarının və digər yükünlüklərinin qeydiyyata alınması üçün reyestrin yaradılması;

14.1.4. Azad Zona hüquqi şəxslərinin qeydiyyatına alınmasına dair müraciətlər, bu cür hüquqi şəxslərin hesabı və idarə edilməsi ilə bağlı qaydalar və tələblər;

14.1.5. Azad Zonanın strateji məqsədlərinə nail olmaq üçün digər məsələlər.

14.2. Azad Zona hüquqi şəxslərinin nizamnamə kapitalının və investisiya qoyuluşunun yüz faizinin xarici hüquqi və fiziki şəxslərə məxsus olmasına məhdudiyyət qoyulmur.

Maddə 15. Lisenziyalasdırma və icazə

15.0. Azad Zona səlahiyyətli qurumu Azad Zona daxilində sahibkarlıq və investisiya fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziyalar və icazələri müəyyən etmək, onlara dair tələbləri və onların verilməsi qaydalarını tənzimləmək məqsədi ilə daxili qaydalar formasında lisenziyalasdırma və icazə qaydaları qəbul edir. Lisenziyalasdırma və icazə qaydalarında aşağıdakılar göstərilir:

15.0.1. Azad Zonada lisenziyalasdırma, icazə, viza və təsdiq tələblərinin, o cümlədən müvafiq lisenziyaların, icazələrin, vizaların və təsdiqlərin sayının, onların alınması xərclərinin və müddətlərinin, h